

Erik Eriksens nytårstale

Taler

Erik Eriksen
Statsminister

Dato

1. januar 1953

Sted

Radiotransmitteret

Ved de senere årsskifter har man med lettelse kunnet konstatere, at også det forløbne år blev et fredens år – eller rettere: at en ny verdenskrig ikke brød ud. Således også i år. Nok raser Den Kolde Krig med uformindsket styrk, og kampene fortsætter i Korea på tredje år, men alligevel har store dele af verden kunnet gå videre med genopbygningen efter Den Anden Verdenskrigs ødelæggelser.

I Vesteuropa har vi lov til at se det nye år i møde med en hel del større fortrøstning end tidligere. Vort forsvar styrkes dag for dag. Den tid er ved at være forbi, da Vesteuropa kan løbes over ende på et døgn eller to. Og fører de byrder, som den frie verden i disse år påtager sig, til fredens bevarelse, så vil vist alle erkende, at pengene er givet godt ud, For de rædsler, som ville blive følgen af en Tredje Verdenskrig, kan vist ingen af os rigtigt forestille sig.

Med hele vor indstilling må vi stadig fremhæve, at forsvarets opbygning i den frie verden aldrig kan blive et mål i sig selv, ikke kan blive en løsning på længere sigt. Derfor må vi aldrig lukke døren i for forhandlinger, der kan føre til den fred, vi alle længes efter. Selv den mindste mulighed må nøje efterprøves, og dette vil bestandigt være et ledende motiv i dansk udenrigspolitik.

På det økonomiske område var året, der svandt, først og fremmest et konsoliderings år. I 1950 var et økonomisk sammenbrud nærmere, end de fleste af os vel er klar over. I 1950 begyndte vi under store ofre fra hver enkelt borger at genrejse vor økonomi på ny. Store fremskridt nåedes i dette år. Men først året 1952 så resultaterne af denne politik, som har været ført med bred tilslutning i Rigsdagen og befolkningen. Det blev muligt at løsne nogle af de strammende bånd. Endnu nogle restriktioner kunne ophæves; kaffen og sukkeret blev fri. Liberaliseringen udvidedes og bragte konkurrencens frie pust ind over store dele af vor økonomi. Et af de gode resultater har været

konkurrencens prissænkende virkninger, der har gjort det muligt at øge forbruget pr. indbygger en smule.

De udenlandske prisfald har nu sat sine spor også i detailpristallet. Pristallet for oktober kvartal gik ganske vist kun ned med et enkelt point, men vi har lov til at håbe, at den svage prisnedgang, som har vist sig, vil fortsætte også i de kommende måneder.

Sammenligner vi vor stilling med de øvrige vesteuropæiske lande, vil vi se, at vi på væsentlige punkter har grund til at være tilfredse med de opnåede resultater. Vor store afhængighed af udenrigshandelen gjorde, at vi blev ramt først og hårdt af de kolossale prisstigninger i Koreakrigens spor. Men det lykkedes os hurtigere end i de fleste andre lande at begrænse prisstigningerne. Danmark er derfor et af de vesteuropæiske lande, som har haft den mindste stigning i detailpristallet. Inflationen blev bragt til ophør, og dette sammen med de internationale prisforskydninger og den hjemlige forbrugsbegrænsende politik betød, at vi måtte omlægge vor produktion på en række områder. Denne omlægning førte i overgangstiden til stagnation eller tilbagegang i produktion og beskæftigelse. Den samme udvikling har senere kunnet genfindes i næsten alle andre vesteuropæiske lande. Mens vi i de sidste måneder har opnået i hvert fald midlertidig stabilitet i vor økonomi, så er dette endnu ikke tilfældet i adskillige andre lande. Herigennem har vi sikret os et lille forspring i den stadig hårdere international konkurrence.

Dette er en af årsagerne til den meget væsentlige forbedring, der er sket i vor valutastilling siden efteråret 1951. Det anslås, at forbedringen reelt har udgjort mere end én milliard kroner. Der kan vist være enighed om, at vi må nå adskilligt videre. Men ved årsskiftet har vi lov til at stoppe op et øjeblik og glæde os over, at det – takket være befolkningens forståelse – har været muligt at gøre så store fremskridt, specielt hvad den tidligere så uhyggeligt lave valutareserve angår.

Målet for det kommende år må være øget produktion og beskæftigelse. Vi må på grundlag af den konsolidering, der har fundet sted, stræbe efter at øge vor eksportproduktion. Lykkes dette, vil vi kunne gå videre med restriktionernes afskaffelse og med den højnelse af levestandarden, som må være endemålet for enhver demokratisk politik.

Den nye Grundlov bliver forhåbentlig hovedbegivenheden i det kommende års

politik herhjemme. Grundlovsforslaget indeholder betydelige forbedringer. Blandt de vigtigste må nævnes erkendelsen af, at Landstinget har udspillet sin rolle. Vi kan ikke længere opretholde et Landsting, der med årene er kommet til at stå helt uden for den politiske udvikling. Til gengæld for den demokratiske garanti, som Landstinget efter sin hensigt skulle være, er indført en række nyskabelser forslaget til den nye Grundlov.

Jeg vil her blot fremhæve, at der åbnes adgang for afholdelse af folkeafstemninger. Fra alle sider er der enighed om, at folkeafstemninger bør blive en realitet, ja bør blive en balancestang i vor videre politiske udvikling. Herigennem ydes der et mindretal på Rigsdagen eller i befolkningen en sikring, som utvivlsomt vil vise sig nok så værdifuld som Landstinget. Forslaget rummer bestemmelser om indførelse af en justitieombudsmand, som skal være befolkningens tillidsmand over for administrationen. Endvidere er det tanken at udvide domstolenes område for herigennem at udbygge værnet for borgerne. Det er således tanken at grundlovfæste, at ekspropriationers lovlighed kan indbringes for domstolene, at åbne mulighed for, at administrationens afgørelser altid skal kunne indbringes for en uvildig domsmyndighed. Endelig kan der være grund til at nævne, at forslaget indebærer en væsentlig styrkelse af Rigsdagens stilling over for regeringen. Også herigennem værnes befolkningen mod overgreb fra en magtbegærlig regering.

Blandt de øvrige ændringsforslag er en nedsættelse af valgretsalderen. Desuden overvejes spørgsmålet om kvinders adgang til tronen. Som en naturlig følge af den udvikling, der de senere år er sket i det internationale samarbejde, har det været naturligt at indsætte en bestemmelse i forslaget med særligt blik herpå. Det er herefter meningen, at Rigsdagen, når der praktisk taget er enighed derom, skal kunne overdrage en nærmere bestemt del af de danske myndigheders beføjelser til mellemfolkelige organisationer, der arbejder for et større samarbejde i fredens tjeneste.

Af de forbedringer, jeg her har nævnt, vil det fremgå, at der ikke som i 1849 og 1915 er tale om epokegørende fremskridt. Det gælder ikke længere den frie og almindelige valgret eller frihedsgodernes grundlovfæstelse. Hvad de sidste angår, synes der at være altoverskyggende enighed om, at de ikke kan skrives bedre, end Monrad gjorde det i 1849. Grundlovsændringen skal først og fremmest tjene til at sikre og udbygge vort folkestyre og danne grundlag for de påkrævede forbedringer, blandt andet i Rigsdagens arbejdsgang, som den sidste

menneskealder har nødvendiggjort.

Det skal i de kommende måneder afgøres, om vi skal have en ny Grundlov. Det er mit håb, at befolkningen efter moden overvejelse vil nå dertil, at de forbedringer, forslaget indeholder, er så væsentlige, at den nye Grundlov kan samle hele befolkningen bag sig.

Det er vort ønske ved årsskiftet, at den fred, vi alle længes efter, må komme, således at befolkningen i hele verden kan koncentrere sig om de store, fredelige opgaver, som afventer deres løsning. Alt for længe har kræfterne måttet ødes på krigs- og forsvarsforberedelser. Før eller senere må verdens store nå til den erkendelse, at alle parter er bedst tjent med et fredeligt samarbejde. Måtte dette ske snart.

Med disse ord beder jeg alle danske, både her, på Færøerne, i Grønland, ved Det Danske Kommando og i Sydslesvig, foruden de mange danske, som fejrer det nye år spredt ud over verdenen, modtage mine ønsker om et godt og lykkebringende nytår.

Kilde

Mellbin, E.F. & Mellbin, F.-M.S. (2011) Nu gælder det Danmark! Statsministrenes nytårstaler (1. udg.) København: Lindhardt og Ringhof Forlag

Kildetype

Dokumentation i bogværk

Tags

Anden Verdenskrig, Den kolde Krig 1946-1989, Nytårstale, Venstre

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/erik-eriksens-nytaarstale-1953>